

Guia docent de l'assignatura "Teories i pràctiques contemporànies en educació"**2011/2012**

Codi: 102011

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	FB	2	2
2500798 Educació primària	896 Graduat en Educació Primària	FB	1	1

Incidències

L'assignatura que es desenvolupa a continuació en aquesta guia és comuna a dos dels graus (Grau d'Educació Primària i Grau d'Educació Infantil) de la Facultat de Ciències de l'Educació. Això implica que les competències que es presenten tenen el seu origen en dos plans d'estudis diferents i explica la llarga llista resultant. Explica també el fet que cada resultat d'aprenentatge estigui vinculat a més d'una competència. A la pràctica són els resultats d'aprenentatge que es pretenen aconseguir els que el professorat considera en el moment de portar a terme la impartició de l'assignatura i en aquest cas el llistat és molt més reduït. Enguany, però, per raons tècniques encara no resoltes, es visualitza el mateix resultat d'aprenentatge de forma repetida tantes vegades com aquest ha estat associat a cada competència. Aquesta petita incomoditat serà eventual i esperem que es pugui resoldre en el transcurs del proper curs.

Contacte

Nom : Pere Solà Gussinyer

Email : Pere.Sola@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Coneixements bàsics de filosofia i d'història general.

Objectius i contextualització**Teories i pràctiques contemporànies en educació:**

Es tracta d'una assignatura de formació bàsica, que desenvolupa els fonaments històrics del pensament i la pràctica pedagògica contemporànies. Aquesta assignatura ofereix un recorregut sobre l'educació com a forma de transmissió i d'elaboració cultural a través de la història del pensament contemporani. Tècnicament, s'entén per "contemporani" el període iniciat amb la Revolució Francesa.

Per tant, l'estudiant de magisteri adquireix un coneixement mínim bàsic de la història de l'educació i de l'escola, coneixement imprescindible per a l'exercici de la seva futura professió. El programa, doncs, contempla les aportacions dels principals corrents i autors com a referents que ajudin a la construcció d'elements teòrics bàsics per a una pràctica educativa innovadora en el món actual.

Objectius de l'assignatura:

1. Conèixer i comprendre les teories i moviments contemporànies de l'educació. aprofundint en les d'Espanya i Catalunya.
2. Comprendre i valorar de manera adequada les aportacions dels principals moviments i de les institucions educatives contemporànies més destacades, tot fent especial incidència en l'evolució històrica del sistema educatiu.
3. Definir els conceptes fonamentals dels principals models teòrics en educació. Analitzar i reflexionar sobre les diferents formes d'aplicar i transferir el pensament pedagògic a la pràctica educativa.
4. Comprendre la progressiva valoració de l'educació infantil en relació a la història de la infància i a les estratègies familiars.
5. Situar les teories i pràctiques educatives en el context de l'educació familiar i els successius estadis de la història de la infància.

Competències i resultats d'aprenentatge

1510:EEI21 - Adquirir hàbits i destresses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.

1510:RA150 - Comprendre l'evolució històrica dels principals corrents del pensament pedagògic a partir dels diversos contextos canviants que incideixen en la docència.

1510:EEI22 - Demostrar que comprén la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i als seus professionals.

1510:RA152 - Identificar i valorar algunes de les principals formulacions pedagògiques de l'actualitat i la seva repercussió pràctica en els centres.

1510:RA153 - Observar i descriure les principals limitacions però també possibilitats dels actuals projectes i pràctiques educatives de diferents centres i professionals de la docència.

1510:EEI23 - Demostrar que coneix l'evolució de models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.

1510:RA151 - Analitzar críticament i autònomament les principals formulacions i pràctiques pedagògiques en l'actualitat tot sent capaç d'argumentar l'assumpció de criteris propis.

1510:FBI07.01 - Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, en el context europeu i en l'internacional.

1510:RA158 - Aprofundir en el coneixement de determinats autors i moviments pedagògics que han tingut una especial rellevància en el pensament i la pràctica educativa en el nostre país.

1510:FBI07.02 - Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en Educació Infantil.

1510:RA156 - Comprendre els principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i la seva repercussió en les etapes educatives d'infantil i primària.

1510:RA157 - Introduir-se en el coneixement dels principals moviments pedagògics internacionals i, especialment europeus, que han influït en la teoria i pràctiques pedagògiques contemporànies d'incidència en l'escola infantil i primària.

1510:FBI07.03 - Valorar la importància del treball en equip

1510:RA120 - Assumir que la diversitat i pluralitat d'idees, de pràctiques i d'institucions educatives constitueix un valor a defensar.

1510:RA149 - Valorar i respectar les diverses aportacions pedagògiques dels diferents moviments i autors de rellevància contemporània.

1510:FBI07.05 - Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.

1510:RA160 - Analitzar, contextualment i pedagògicament, projectes educatius i informes d'avaluació nacionals i internacionals que versin sobre l'educació infantil i primària i que ajuden a prendre decisions en l'àmbit de la política educativa.

1510:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.

1510:RA160 - Accedir a una informació bàsica i contextual de les principals aportacions pedagògiques teòriques i pràctiques que incideixen en la professió docent.

1522:EEP12 - Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.

1522:RA150 - Comprendre l'evolució històrica dels principals corrents del pensament pedagògic a partir dels diversos contextos canviants que incideixen en la docència.

1522:RA151 - Analitzar críticament i autònomament les principals formulacions i pràctiques pedagògiques en l'actualitat tot sent capaç d'argumentar l'assumpció de criteris propis.

1522:EEP17 - Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i analitzar i valorar la incidència dels referents històrics, culturals, polítics i ambientals en les situacions i propostes educatives i formatives.

1522:RA152 - Identificar els principals canvis que en l'actualitat incideixen sobre la pràctica educativa i l'exercici professional docent.

1522:RA153 - Observar i descriure les principals limitacions però també possibilitats dels actuals projectes i pràctiques educatives de diferents centres i professionals de la docència.

1522:G03 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1522:RA120 - Assumir que la diversitat i pluralitat d'idees, de pràctiques i d'institucions educatives constitueix un valor a defensar.

1522:RA149 - Valorar i respectar les diverses aportacions pedagògiques dels diferents moviments i autors de rellevància contemporània.

1522:MP10 - Conèixer l'evolució històrica del sistema educatiu en el nostre país i els condicionants polítics i legislatius de l'activitat educativa.

1522:RA156 - Comprendre els principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i la seva repercussió en les etapes educatives d'infantil i primària.

1522:RA157 - Introduir-se en el coneixement dels principals moviments pedagògics internacionals i, especialment europeus, que han influït en la teoria i pràctiques pedagògiques contemporànies d'incidència en l'escola infantil i primària.

1522:RA158 - Aprofundir en el coneixement de determinats autors i moviments pedagògics que han tingut una especial rellevància en el pensament i la pràctica educativa en el nostre país.

1522:T01 - Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.

1522:RA159 - Accedir a una informació bàsica i contextual de les principals aportacions pedagògiques teòriques i pràctiques que incideixen en la professió docent.

1522:RA160 - Analitzar, contextualment i pedagògicament, projectes educatius i informes d'avaluació nacionals i internacionals que versin sobre l'educació infantil i primària i que ajuden a prendre decisions en l'àmbit de la política educativa.

Continguts

Teories i pràctiques de referència (4 crèdits ECTS)

1. Principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i els seus antecedents

1.1 La pervivència del model clàssic: paideia i arts liberals

1.2 Antecedents de l'educació moderna: orígens, història i evolució de l'educació infantil. Aspectes demogràfics i antropològics; epidèmies, mortalitat infantil. Evolució familiar.

1.3 El corrent de l'escola popular després de 1789 i fins a la llei Moyano i els seus antecedents: justificació històrica, marcs institucionals, pràctiques de renovació educativa

1.4 Corrents del pensament contemporani: pensament positivista, científic i empíricoexperimental; pensament llibertari; pensament marxista i crític

1.5 La renovació educativa europea i catalana a la segona meitat del segle XIX i a les primeres dècades del

segle XX: justificació històrica, marcs institucionals, pràctiques de renovació educativa

1.6 El marc espanyol: desenvolupament de la llei Moyano, *Institución Libre de Enseñanza*. L'obra educativa de la Mancomunitat de Catalunya, de la II República i de la Generalitat republicana; el CENU. El franquisme i els moviments de renovació pedagògica a Catalunya.

2 Autors i moviments pedagògics amb incidència rellevant en el nostre context educatiu

2.1 Teories i pràctiques de l'educador infantil

2.2 Precedents i referents del moviment de l'Escola Nova: Rousseau, Pestalozzi, Fröbel, Dewey, Decroly, Montessori, Ferrière. Centres educatius basats en enfocaments pedagògics singulars.

2.3 Referents a Catalunya de l'Escola Nova: J. Bardina, R. Sensat, J. Estalella, P. Vila, A. Galí, A. Martorell, P. Vergés.

2.4 Ferrer i Guardia i l'Escola Moderna.

2.5 Altres autors d'influència educativa diversa: Herbart, Freinet, Makarenko, Vigotski, Piaget.

2.6 Neill, Rogers. Pedagogia anti-institucional. Les teories de la desescolarització.

2.7 Crítica de l'escola al servei de la reproducció social. Pedagogia crítica, comunitats d'aprenentatge.

Teories i pràctiques renovadores (2 crèdits ECTS)

3. Principals formulacions pedagògiques a l'actualitat

3.1 Equitat i qualitat educativa, escola inclusiva i l'atenció a la diversitat. Interculturalitat i plurilingüisme.

3.2 Avaluació educativa i competències bàsiques, enfocaments sistèmics, educació emocional i pràctica reflexiva.

3.3 Corresponsabilitat educativa i treball en xarxa, experiències d'innovació pedagògica amb suport TIC.

3.4 L'Educació a casa. Les xarxes d'educació lliure.

3.5 Actuacions i plans educatius d'àmbit comunitari i territorial

Metodologia

La centralitat del procés d'aprenentatge és el treball de l'alumne. L'estudiant aprèn treballant, i la funció principal i tasques del professorat són:

(1) facilitar la informació o mostrant-li les fonts on es pot aconseguir i

(2) orientar el seu el procés d'aprenentatge de manera que es pugui dur a terme eficaçment.

En línia amb aquestes idees, i d'acord amb els objectius de l'assignatura, el desenvolupament del curs es basarà en l'exposició de les principals teories educatives actuals per part del professorat, en format classe magistral o en format conferència, seguida de seminaris i visites (si s'escau), en grups reduïts que facilitin el contrast de les idees, la reflexió i el pensament crític i rigorós.

La centralitat del programa s'organitzarà a partir del bloc: Teories i pràctiques contemporànies tot fent referència a la part històrica com a fonamentació i a la part pràctica com a aplicació

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
L'alumne adquireix els coneixements teòrics i pràctics propis de la assignatura assistint a les classes magistrals i complementant-les amb l'estudi personal dels temes explicats.	50	2.0	1510:RA150 , 1510:RA152 , 1510:RA153 , 1522:RA157 , 1522:RA159 , 1522:RA160 , 1522:RA158 , 1510:RA151
Tipus: Supervisades			
Seminaris per exposar el pensament propi, debatre i aprofundir. L'ur funció primordial és fer de pont entre les classes magistrals i les activitats pràctiques autònomes bo i promovent la capacitat d'anàlisi i síntesi i el pensament crític.	21	0.84	1510:RA150 , 1510:RA153 , 1510:RA158 , 1510:RA157 , 1510:RA149 , 1510:RA160 , 1522:RA151 , 1510:RA160 , 1510:RA120 , 1510:RA156 , 1510:RA152
Tipus: Autònomes			
Realització del treball pràctic: lectures, debats, jocs de rol, treball de recerca documental, etc.	75	3.0	1510:RA150 , 1522:RA150 , 1510:RA160 , 1510:RA152 , 1510:RA153 , 1510:RA149

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg del curs mitjançant les activitats pertinents. L'assistència a l'assignatura és obligatòria, en particular als seminaris. Valor del treball teòric: 50 % de l'assignatura. Valor del treball pràctic: 50 % de l'assignatura. Per poder superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascun dels dos blocs d'activitats avaluatives de què consta l'assignatura. Per fer la nota mitja s'ha de treure com a mínim un 4 de cadascuna de les activitats avaluatives. D'altra banda l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80 % de les activitats presencials; en cas contrari es considerarà no presentat. La "recuperació" de l'assignatura es farà en funció de la situació de l'estudiant afectat i tindrà a veure amb les activitats lliurades o realitzades al llarg del curs. Les qualificacions de cadascuna de les evidències formatives es faran públiques tan aviat com sigui possible en funció del nombre d'estudiants a qualificar. L'estudiant que vulgui revisar notes podrà fer-ho el dia que el professor indiqui (dintre del seu horari de tutories) després de la publicació de les notes.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Validació del treball pràctic	50 %	2	0.08	1510:RA150 , 1510:RA152 , 1510:RA151 , 1510:RA153 , 1510:RA120 , 1510:RA160 , 1522:RA150 , 1522:RA152 , 1522:RA120 , 1522:RA160 , 1522:RA159 , 1522:RA158 , 1522:RA157 , 1522:RA156 , 1522:RA149 , 1522:RA153 , 1522:RA151 , 1510:RA160 , 1510:RA149 , 1510:RA157 , 1510:RA156
Validació del treball teòric	50 %	2	0.08	1510:RA150 , 1510:RA152 , 1510:RA153 , 1510:RA158 , 1510:RA157 , 1510:RA156 , 1510:RA151

Bibliografia

Alcrudo, P. (2001), Historia reciente de la educación infantil. Infancia: educar de 0 a 6 años, n. 65, 2001: 26-27

- Ariès, Phillippe, *El niño y la vida familiar en el Antiguo Regimen*, Taurus, Madrid 1987
- AA.VV. (1986) *Historia de la Infancia y de la Juventud*. Número monográfico. *Revista de Educación*, 281, 5-224.
- Avanzini, G (1981). *La Pedagogia desde el siglo XVII hasta nuestros días*. Fondo de Cultura Económica. Mexico.
- Borrás Llop, José M^a (Dir.) (1996) *Historia de la infancia en la España contemporánea. 1834-1936*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales/Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Colom, A i altres (2000). *Teoria e Instituciones Contemporaneas de la Educación*. Ariel Educación. Barcelona.
- Beck, R. (1965). *Historia social de la educación*. México: Uteha
- Bowen, J. (1985). *Historia de la Educación occidental* (3 vols.), Barcelona: Herder
- Canals, M.A., Codina, M.T., Cots, J., Darder, P., Mata, M., Roig A.M. (2001). *La renovació pedagògica a Catalunya des de dins (1940-1980), Fets i records*. Barcelona: edcs. 62
- Carbonell, J. ed.. (2000). *Les pedagogies del segle XX*. Editorial CISSPRAXIS, S A. Barcelona.
- Codina Mir, M.T.. (2000). *Gitanos de Can Tunis. Crónica de un proceso educativo*. Barcelona: Mediterrània.
- Cuesta, P. (1994). *La escuela en la reestructuración de la sociedad española*. Madrid: Siglo XXI
- Debesse/Mialaret (1973). *Historia de la pedagogía*. Barcelona: Oikos-Tau
- Decroly, O (1985). *La funció de globalització i altres escrits*. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.
- Decroly, O. /Boon, G. (1965). *Iniciación general al método Decroly*, Losada, Buenos Aires
- Delgado Criado, Buenaventura (1998) *Historia de la infancia*. Madrid: Ariel.
- Demaue, Lloyd (1982) *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza Universidad.
- Escolano Benito, A. (1985). *Historia de la educación*. Madrid: Anaya.
- Freinet, C (1985). *Per l'escola del poble*. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.
- Goodson (2004). *Historias de vida del profesorado*. Barcelona: Octaedro EUB
- Kant, I. (1991). *Sobre pedagogia*. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.
- Luc, Jean-Noël (dir.) (1999) *L'école maternelle en Europe. XIXe-XXe siècles*. Monographie. *Histoire de l'Éducation*, 82, 239 pp.
- Luzuriaga, L. (1981). *Historia de la educación y la pedagogía*. Buenos Aires: Losada.
- Malaguzzi, L (2001). *La educació infantil en Regio Emilia. Temes de in-fan-cia (educar de 0 a 6)*. Octaedro. Rosa Sensat.
- Marrou, H.I. (1965), *Historia de la educación en la antigüedad*, Editorial Universitaria, Buenos Aires
- M.E.C (1985). *Breviarios de Educación, II. De las Cortes de Cádiz a la revolución de 1868*. Madrid: MEC
- Miralet, Gaston, *La educación preescolar en el mundo*, UNESCO, París 1976
- Monés, J. (1978). *El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833 1938)*. La Magrana: Barcelona; del mateix autor: *L'escola a Catalunya sota el franquisme*. Bcn: edcs 62.

Montesino, Pablo (1992) Manual para los maestros de escuelas de párvulos. Introducción de Julio Ruiz Berrio. Madrid: CEPE.

Morales, José Luis, El niño en la cultura española .Madrid 1960, 4 vols.

Montessori,M (1987). La descoberta de l'infant. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.

Sanchidrián, Carmen (1991) Historia de la Educación Infantil. Número monográfico. Historia de la Educación. Revista Interuniversitaria, 10.

Santolaria, Félix (1997) Marginación y educación. Madrid: Ariel.

Pestalozzi, J (1986). Com Gertrudis educa els fills. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.

Piaget, J (1985). Escrits per educadors. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.

Ponce, A. (1981). *Educación y lucha de clases*. Madrid: Akal

Neill, A S (1988). Summerhill. Eumo Editorial. Diputació de Barcelona. Vic. Barcelona.

Santoni Rugiu, A. (1981). *Historia social de la educación*. Barcelona: Reforma de la Escuela

Trilla,J.,ed (2001, 4ª ed.). El legado pedagógico del siglo XX. ..Barcelona: Graó

Christoph Wulf (Ed.) (1995). *Education in Europe. An Intercultural Task*..European Studies in Education, 3

Sarramona, J (1997). Fundamentos de Educación. Ceac. Barcelona

Solà Gussinyer, Pere (2010). *Educació i societat a Catalunya, una sinopsi històrica*. Lleida, Vic. Pagès editors, Eumo.

Viñao,A. (2004). *Escuela para todos. Educación y modernidad en la España del siglo XX*. Madrid: Marcial Pons

Enllaços web

<http://www.sc.ehu.es/sfwsedhe/>

<http://www.iecat.net/institucio/societats/SHistoriaEducacioPaisosLlenguaCatalana/inici.htm>

http://www.inrp.fr/she/histed_accueil.htm

<http://www.ed.uiuc.edu/hes/>